

Eye-tracking bij rijgedrag

John van der Kamp & Geert Savelsbergh

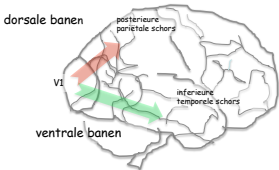
Faculteit Bewegingswetenschappen
Interfacultair Onderzoeksinstituut MOVE, Vrije Universiteit Amsterdam

Twee visuele systemen voor (rij)gedrag

- Dorsaal: (onbewust) reguleren beweging
  - sturen, snelheid reguleren, remmen
- Ventraal: (bewust) waarnemen omgeving en beslissen
  - inhalen, afslaan

Milner & Goodale, 1995, 2008

Twee visuele systemen reageren anders op visuele manipulaties

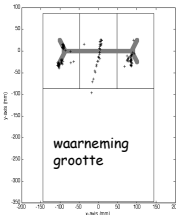
- Vermindering gezichtsscherpte (*acuity*) beïnvloedt
  - slaan van de bal nauwelijks (dorsaal)
  - waarneming balrichting in sterke mate (ventraal)

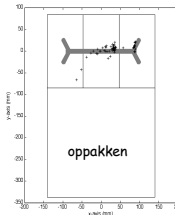
Mann et al. 2010

Twee visuele systemen vertonen ander kijkgedrag

waarneming grootte

oppakken

Van Doorn, Van der Kamp, Wit & Savelsbergh, 2009

Eye tracking (SMI): Meten van blikrichting

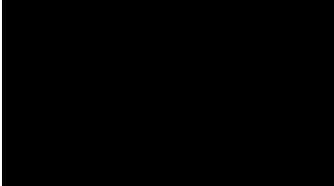
- bril (incl. 3 camera's), DV-recorder, laptop (incl. dedicated analyse-software)

Eye-tracking: point of gaze

Patronen in het kijkgedrag

- Een goed kijkpatroon (tijdruimtelijke verplaatsing van de blikrichting) is noodzakelijk voor adaptief (rij-)gedrag
- Basismethode:
Bepalen van **fixaties** (stabiele blik op punt in de omgeving) volgbewegingen (langzame blikverschuiving) en oogsprongen tussen fixaties en volgbewegingen.
- Aanname:
Langere fixatieduur wijst op belang van een bepaald punt/gebied voor succesvol gedrag (= informatief)

Pilot: Effecten lichtniveau op kijk- en rijgedrag

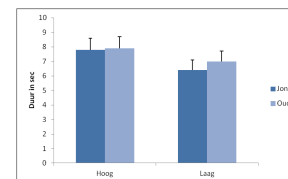
Leidsche Rijn tunnel A2, mei 2012

Manipulaties

- Lichtsterkte in tunnel: laag (2 Candela) en hoog (10 candela)
- Leeftijd: ± 30 jr (± 10 jr rijervaring) en ± 60 (± 40 jr rijervaring)
- Taak: remmen tot stand (dorsaal) en wisselen rijstrook (ventraal)

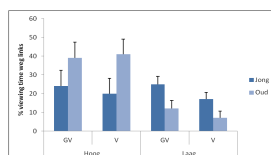
Remmen (dorsaal)

- Bij lage lichtsterkte duur remmen korter
- De fixatieduur naar het obstakel (pionnen) lijkt gelijk tussen lage en hoge lichtsterkte

Wisselen rijstrook (ventraal)

- Lichtsterkte beïnvloedt niet het rijgedrag (# fouten en duur van wisselen)
- Mentale belasting (V) is bij ouderen groter bij lage lichtsterkte
- Lichtsterkte beïnvloedt kijkgedrag ouderen (m.n. naar de linkerbaan waar de pion wordt verwacht)

(Voorlopige) conclusies

- Eye-tracking geeft inzicht in effecten lichtniveau op kijkgedrag (fixatieduur &-aantal, maar in potentie ook aanpassingen in volgbewegingen/oogsprongen)
- Onderscheid tussen beweeg- en beslisgedrag is belangrijk!
- Lichtniveau beïnvloedt remmen (dorsaal), maar niet kijkgedrag (snelheidsregulatie perifeer, sturen mogelijk sterker gekoppeld aan kijkgedrag)
- Lichtniveau beïnvloedt wisselen (ventraal) mn. onder ouderen, dit gaat gepaard met duidelijke verschillen in kijkgedrag